

Sokratik Sorgulama Beceri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sokratik Sorgulama Beceri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30467>

Özet

Sokratik Sorgulama Beceri Ölçeği, 2014 yılında Elif Nur Bozer tarafından ortaöğretim (9-12. sınıfl) öğrencilerinin **sorgulama becerilerini** ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, öğrencilerin düşünce süreçlerinin esasları ve standartları üzerine odaklanma yeteneklerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Yapılan geliştirme çalışması sonucunda, ölçeğin yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile, güvenilirliği ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ile kanıtlanmıştır. Toplamda 13 maddeden oluşan bu ölçek, iki temel faktör altında toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sokratik Sorgulama, Beceri Ölçeği, Ortaöğretim, Lise Öğrencileri, **Faktör Analizi**, Psikometri, Düşünce Standartları, Yapı Geçerliği

Yazarlar

Elif Nur Bozer

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 9. ve 12. sınıfl aralığındaki öğrencilerin sahip olduğu Sokratik sorgulama becerilerinin düzeyini güvenilir ve geçerli bir biçimde belirlemektir. Bu beceri, öğrencilerin eleştirel düşünme ve derinlemesine **sorgulama** yeteneklerinin değerlendirilmesi için merkezi bir rol oynamaktadır.

Ölçek, eğitim bilimleri alanında, özellikle öğretmenlerin öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ne ölçüde geliştirdiğini veya öğrencilerin bu becerilere ne ölçüde sahip olduğunu tespit etmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede eğitim programlarının etkinliği hakkında önemli geri bildirimler sağlanmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

Sokratik Sorgulama Beceri Ölçeği, öğrencilerin düşünce süreçlerini analiz etme ve değerlendirme yeteneklerini ölçen iki temel alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, Sokratik yöntemin temel prensipleriyle uyumlu olarak belirlenmiştir.

Düşüncenin Esasları Üzerine Yoğunlaşma: Bireyin bir düşüncüyü veya argümanı oluşturan temel bileşenlere odaklanma, kavramları ve varsayımları netleştirme becerisini ifade eder.

Düşüncenin Standartları Üzerine Yoğunlaşma: Bireyin düşüncenin mantıksal kalitesi, doğruluğu, kesinliği ve derinliği gibi evrensel standartlara göre değerlendirme yapma yeteneğini

kapsar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çal??malar?, hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? faktör analizlerini içermektedir. Ölçeğin teorik yap?s?n?n ampirik verilerle desteklendi?i gösterilmi?tir.

İlk olarak, **aç?mlay?c? faktör analizi** (AFA) uygulanm?? ve bu analiz sonucunda iki faktörlü bir yap? elde edilmi?tir. Ard?ndan, elde edilen bu iki faktörlü modelin yap?sal uygunlu?unu test etmek amacıyla **do?rulay?c? faktör analizi** (DFA) gerçekleştirilmi?tir. DFA, AMOS istatistik program? kullan?larak yap?lm?? ve elde edilen uyum indeks de?erleri mükemmel uyum düzeyini i?aret etmi?tir. Bu sonuçlar, ölçeğin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (Sokratik Sorgulama Becerisi) ba?ar?yla ölçtü?ünü kan?tlayarak yap? geçerli?ini sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılı??, **Cronbach Alfa** katsay?s? ile test edilmi?tir. Genel ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsay?s? .74 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, psikometrik aç?dan kabul edilebilir bir güvenilirlik düzeyini temsil etmektedir.

Alt boyutlar?n güvenilirlik de?erleri ise ?u ?ekildedir: "Dü?üncenin Esaslar? Üzerine Yo?unla?ma" alt boyutu için Cronbach Alfa katsay?s? .63; "Dü?üncenin Standartlar? Üzerine Yo?unla?ma" alt boyutu için ise .61 olarak hesaplanm??t?r. Çal??man?n genel sonuçlar?, Sokratik Sorgulama Beceri Ölçeği'nin hem geçerli hem de güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu do?ulamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, veri yap?s?n?n boyutlulu?unu ortaya ç?karmak için aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçeğin toplam 13 maddesinin iki ana faktör alt?nda topland???n? göstermi?tir. Bu faktörler, ölçeğin teorik çerçevesini destekleyen yap?sal bile?enler olarak tan?mlanm??t?r.

Elde edilen iki faktörlü model, daha sonra AMOS yazılım? aracılığıyla do?rulay?c? faktör analizine (DFA) tabi tutularak test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, modelin gözlenen veriye yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? gösteren mükemmel uyum indeksleri (Goodness-of-Fit Indices) ile do?rulanm??t?r. Bu analiz, ölçeğin yap?sal geçerli?inin güçlü oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Beceri Ölçeği)

Format: 13 maddeden olumaktadır. Derecelendirme, katılımcıların sunulan üç seçenekten

birini seçmesini gerektiren, çoktan seçmeli bir format? and?ran kategori temelli bir yap?d?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaö?retim ö?rencileri

Ya? Grubu: 9. s?n?ftan 12. s?n?fa kadar olan ö?renciler (Yakla??k 14-18 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Necmettin Erbakan Üniversitesi bünyesinde yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda, Konya ilinde bulunan ortaö?retim ö?rencileri üzerinde ger?ekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek maddeleri için üç ??k sunulmaktad?r. Bu ??klar, sorgulama kalitesine göre derecelendirilmi?tir: biri "en uygun" soru, di?eri "uygun" soru ve sonucusu da "uygun de?il" soru olarak belirlenmi?tir. Bu derecelendirme, ö?rencilerin Sokratik sorgulama becerilerinin kalitesini yans?tmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Güvenilirlik Analizi, Cronbach Alfa Katsay?s?, Dü?üncenin Standartlar?, Ele?tirel Dü?ünme, E?itim Psikolojisi

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler & Ücret ve Test Y?I?

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi çal??mas? kapsam?nda 2014 y?I?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m izinleri ve telif haklar?, sorumlu yazar Elif Nur Bozer ve tezin yay?nland??? Necmettin Erbakan Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir. Ölçe?in akademik veya ticari kullan?m? için yazara ba?vurulmas? önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [sokratik-sorgulama-beceri-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/sokratik-sorgulama-beceri-olcegi-toad.pdf)

Referanslar

Bozer, E. (2014). Orta ö?retim 9-12. s?n?f ö?rencilerinde sokratik sorgulama beceri ölçe?i

geliştirilmesi çalışması. (**Yüksek lisans tezi**, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından edinilmiştir.

Tez kaynağına ilişkin ek bilgi için: tez.yok.gov.tr

Sokratik Sorgulama Beceri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, toplamda 13 maddeden oluşmaktadır. Maddeler, öğrencilere sunulan senaryolar veya durumlar karşısında en uygun, uygun ve uygun olmayan sorgulama seçeneklerini belirlemeye yöneliktir.

ARABPSYCHOLOGY.COM